

Egységesítés.

Balogh Arthur.

Az ide-stova három éves időszak alatt, amióta a világháború Romániát területileg és népességileg annyira megnövelte s imperiumát a volt osztrák-magyar monarchia jelentős részeire is kiterjesztette, a megnagyobbodott állam életének egyik legfőbb principiuma lett az a törekvés, amelyet az egységesítés neve alatt hallunk állandóan emlegetni. Jelenti pedig ez azt, hogy az immár igen különböző nemzetiségeket, eltérő joggal és intézményekkel bíró területeket magában foglaló állam számára az állami jogrend és intézmények egész területén az egység és egyfésülés uralkodjon az egyes ujonnan szerzett részekben ma még érvényben levő jog és intézmények helyett. Nem is kell mondanunk, hogy ennek célja első sorban a nemzeti konszolidáció szolgálata. És hozzá tehetjük legott, hogy a konkrét helyzetben ezzel a megnagyobbodott állam vezetői olyan nagy horderejű, súlyos, az állam egész jövő életére és fejlődésére kiható munkába fogtak, amely, hogy jó eredményeket hozzon, a legnagyobb körültekintést, megfontolást és óvatosságot kívánja meg.

Arról nem is lehet vitázni, hogy a jognak és az intézményeknek egyformasága nagyban alkalmas a nemzeti konszolidáció elősegítésére. Bár némi megfontolásoknak itt is helye van. A legfőbb állami intézményeknek – törvényhozás, kormányzat, legfőbb bírászkodás – egységéről nem lehet lemondani, hacsak federalisztikus államszervezetet nem akarunk teremteni. A jogot a jogtörténeti iskola keletkezése óta a nemzeti szellem termékeként állítják oda. Egységes szellemű, vagyis számottevő nemzeti kisebbségeket magában nem foglaló népnél ezt könnyen el tudjuk fogadni. Több, külön szellemű népből álló nemzetnél a dolog már nem ilyen egyszerű és itt a jognak szellemét is természetesen csak a többségben levő, vezető nép fogja megadni. Hogy azonban a jog a nemzeti szellem terméke, bármily tetszetősen hangozzék is ez, általában nem, csak egyes esetekre, – bizonyos népekre áll ma is és állt korábban még inkább. Erre nézve elég utalni a római jognak oly hosszú időn át vitt uralkodó szerepére. És elég utalnunk arra, hogy például a francia Code Napoleon még ma is a legkülönbözőbb népeknél van érvényben, amiből bajos volna ezeknek a népeknek egyforma szellemére következtetni. Viszont az idegen jog elfogadása nem ártott és árt ezen nemzetek konszolidáltságának, ha ugyan ennek meg vannak egyéb feltételei.

Az intézményeknek, nevezetesen a közigazgatási intézmények-

nek egyformasága kétségkívül szintén erős eszköze az állami egység létrehozásának és megerősítésének. Aminél azonban szintén nem szabad feledni, hogy az ellenkező ezt még épen nem zárja ki ennek az állami egységnek magas fokát sem. A porosz állam egységének például nem ártott, hogy közigazgatásában a provinciális rendszer érvényesülésének engedett teret. Az osztrák állam egységének hiányát pedig nem a közigazgatásnak tartományonként nagyon is eltérő volta hozta magával, hanem a jól ismert más-nemű körülmények. A közigazgatás lehető egysége mindenesetre követelmény, de nem a legelső rendű. Mert a közigazgatástól első sorban nem azt kívánjuk, hogy az állam egész területén egységes szervezetű és eljárású legyen, hanem azt, hogy mindenre kiterjedő figyelme és mindenütt jelenvalósága, gyorsasága, megbízhatósága, jogszerűsége mellett a helyi viszonyoknak megfelelő is legyen. Épen azért nem lehet egységes, ha ezek a helyi viszonyok olyan nagy eltérést mutatnak, hogy az egy kalap alá vonás lehetetlen.

Ahogy az egységesítést egyes tereken eddig nálunk fel-fogták és meg akarták valósítani, nem valami bizalomkeltő e ropant fontosságú munka véghezvitele és ennek eredményei iránt. Az egységesítés tudniillik – amint ez legkarakterisztikusabban a pénzügyi egységesítésnél látható volt – nem azt jelentette, hogy most már a különböző romániai területek részére egy – ha ugyan ez lehetséges – valamennyiök számára megfelelő új rendszert hoznak be. Hanem jelentette igen sok esetben egyszerűen azt, hogy behozzák Erdélybe és a többi lecsatolt területekre is az ókirályságban érvényben levő rendszert. Alig hihető, hogy maguk azok is, akik az egységesítést ily módon gondolják megvalósíthatónak, meg lettek volna arról győződve, hogy ez annak helyes keresztülvitele. Erre vall eléggé az a körülmény, hogy a több téren előkészített ily módon való egységesítést abbahagyták akkor, amikor annak keresztülvitelére már minden előkészületet megtettek és meghagyták a régi intézményeket, berendezéseket. Az utolsó pillanatban juthatott eszükbe, hogy az egységesítés még sem jelentheti azt, megszüntetni bevált, bár a kor haladásával természetesen egyben-másban módosításra szoruló intézményeket, amelyek az itteni viszonyok talajából nőttek ki, ahhoz vannak alkalmazva, megfelelnek a területi, gazdasági, társadalmi viszonyoknak és helyükbe tenni olyan új rendszert, amely a viszonyokhoz képest mindenképpen alkalmatlan s mint ilyen nem haladást, hanem visszafejlődést jelentene. Megtenni pedig csak mindazt azért, hogy az egységesítés rosszul értelmezett jelszavának érvényt szerezzenek.

Minden eddigi egységesítési törekvések sorában azonban a legnagyobb figyelmet érdemli meg általában is, de Erdély és a többi lecsatolt területek magyarságának érdekeit tekintve különösen az, amely legujabban a közigazgatás egységesítése címén áll előttünk.

A közigazgatás jóságához fűződő nagy érdeken felül az erdélyi magyarságnak mai helyzetében ugyanis még egy speciális, óriási fontosságú érdekét is érinti a közigazgatásnak miként szer-

vezése. Az erdélyi magyarság új állama közigazgatásától nemcsak azt kívánhatja meg, hogy az a fentebb kiemelt főbb követelményeknek megfeleljen. Ennél többet követelhet. Követelheti azt mindenek előtt, hogy abban a közigazgatásban, ennek szervezetében, összeállításában számerejéhez és erkölcsi, anyagi értékeihez mérten tekintetbe vétessék. Követelheti, hogy az az igazgatás ne egy róla, nélküle való határozás és intézés legyen, ne csak az igazgatás pusztá tárgyának tekintsék, hanem annak aktiv, határozó részese maradjon. És követelheti mindezek mellett azt, hogy új államának közigazgatása respektálja nemzeti kisebbségi jogait, szervei megtételének és fegyelmezésének módja garanciákat nyújtson erre és jogállamhoz illő garanciák létesíttessenek arra nézve is, hogy amennyiben elismert és biztosított jogai bármely téren sérelmet szenvednek, ezek a sérelmek helyrehozatni fognak.

Mindezek után egészen feleslegesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy az erdélyi magyarságnak a lehető legéberebb figyelemmel kell kísérni a kormánynak a közigazgatás egységesítése címe alatt megindított munkáját és minden rendelkezésére álló eszközt meg kell ragadnia a végből, hogy ez a reform jogos követeléseit teljes mértékben kielégítve valósuljon meg.

Még a román sajtó részéről is elismerést talál az, hogy az újonnan csatolt erdélyi és egyéb részekben érvényben volt s az alkalmazandó jogszabályok tekintetében nagy részt ma is érvényben levő magyar közigazgatás az ó-királyságbeli messze meghaladja. Az önkormányzat által eleget tett a közigazgatás egy igen fontos követelményének s különösen Erdély városai ennek a fejlett önkormányzatnak köszönheték eddig elért kulturális, társadalmi, gazdasági nagy fejlettségüket. A magyar közigazgatási szervezet az elméleti és gyakorlati szakképzettség magas fokán állott, egy tekintetben pedig épen mintaszerűnek volt mondható. A korrupció, az anyagi előnyökért való pártos, részrehajló igazgatás teljesen ismeretlen volt előtte. De egyben biztosítva volt abban a közigazgatási rendszerben a jog uralma is a közigazgatási biráskodás intézményének igen széles körű bevezetése következtében.

Az új állam kormányának az imperium átvétele után legott egyik legsürgősebb tenni valója az önkormányzat felfüggesztése, jobban mondva végleges beszüntetése volt. Az állásukból eltávozott régi tisztviselőket egy olyan közigazgatási tisztviselői kar váltotta fel, amely feladatának még akkor sem tudott volna a szükséges elméleti és gyakorlati szakképzettség hiányában megfelelni, ha a közigazgatás tisztaságához, a közigazgatási szervek hozzáférhetetlenségéhez fűződő elsőrendű követelménynek megfelelt volna. Sajnos azonban épen ez utóbbi nagy mértékben hiányzott. A kormány az által is nagyban elősegítette a közigazgatás leromlását, hogy a személyzetet állandóan cserélgette, változtatta, nem adván módot alkalmazottainak a kellő betanulásra, arra, hogy az előttük különben is legnagyobb részben új területen a speciális viszonyokba beleélhessék magukat. Most pedig mindezek után előáll a kor-

mány a közigazgatásnak egy olyan egységesítési javaslatával, amelyből nem lesz köszönet általában sem, de amelyet nem fogadhatnak el különösen az új területek kisebbségei s ezek közt első sorban az itteni magyarság.

Nem célunk és terünk kiszabott volta sem engedi részletesen ismertetni ezt a mindenképen nagyon szerencsétlenül megcsinált javaslatot, azért csak főbb jellemvonásainak kiemelésére kívánunk szoritkozni.

A tervezet indokolásában azt olvassuk, hogy annak kidolgozásánál két irányelv volt a mérvadó: a decentralizálás és az autonómia. Ezeknek ugyan egyikét sem találjuk a javaslatban. Mert mégis csak furcsa decentralizálás az, amelynek minden intézkedése arra irányul, hogy a bukaresti kormány legyen uralkodó a közigazgatás egész területén. Furcsa decentralizáció az, amely az erdélyi részekben eddig érvényben volt közigazgatásnak ennek egész működési körében oly fontos tagozatát, aminő a járás, egyszerűen megszünteti, azt csak névleg, nem mint közigazgatási intéző fokozatot, hanem csak mint közigazgatási területet tartja fenn. És furcsa autonómia az, amely ugyan helyet enged a választásnak a közigazgatási határozó és intéző szervek megalkotásában, de olyan módon, hogy az egész autonómia mégis csak amolyan tessék-lássék, szemfényvesztő berendezés.

A javaslat megalkotója a lehető legrosszabb mintát választotta, amikor ezt az ál-decentralizációt és ál-önkormányzatot hozánk bevezetni akarja. A közigazgatási tudománynak minden, csak valamire való ismerője tudja, hogy mindez a franciák közigazgatási rendszerét jellemzi. Ezek valódi önkormányzatot sohasem ismertek, a decentralizációtól pedig már Napoleon óta annyira irtóztak, hogy a francia közigazgatás azóta mindig a világ legközpontosítottabb igazgatási rendszere volt, amely azt tüzte eszményül, hogy amint a hadsereg egysége biztosítva van a vezérlés egysége által, úgy a közigazgatási apparátus ne legyen egyéb, mint a kormány alkalmazottainak hadserege, közvetítvén ezt az önállóság nélküli alárendelést a kormány megyénkénti exponensei: a prefektusok. De a franciák legalább bevallották nyíltan, hogy mit akarnak, megmondották, hogy ők igenis központosítani akarnak és nem hivalkodtak azzal, hogy nekik valódi, angol és magyar mintájú önkormányzatuk van, amikor ezt voltaképpen sohasem ismerték. Ez a javaslat ellenben olyanokkal kérkedik, amiknek a nyomát sem találjuk benne.

Csak a javaslat bölcs megalkotója mondhatná meg például, hogyan gondolja a községi képviselőtestület csekély száma mellett – a lakosság számához képest 9 és 30 közt változó számú tagok, 9 évre választva – hogy abban a különböző társadalmi érdekek megfelelő érvényesülést fognak találni, valamint a különböző etnikai kisebbségek érdekei. Csak ő mondhatná meg, miféle autonómia az, amikor a községek, városok hatósági jogokat gyakorló kollégiuma – előljáróság, városi tanács – egészen megszű-

nik, ennek minden joga a bíró, illetve a polgármester kezében csoportosul. Ez utóbbinak kvalifikációját a javaslat, roppant hatáskörével megfelelőnek épen nem mondható arányban, az írni olvasni tudás magas követelményében állapítja meg. Hogy aztán a kormánynak nem tetsző előjárókat bármikor el lehessen távolítani, rossz közigazgatás miatt a tanács őket bármikor eltávolíthatja. Kissé szokatlan alkalmazása a parlamentek bizalmat megvonó eljárásának a miniszterekkel szemben.

A javaslat fénypontja azonban az egészen új alkotásként szereplő megyei bizottság. Ilyen oligarchikus megyei szervezetet nem mutat fel egyetlen közigazgatási jog sem. Mert ez a nevezetes testület mindössze 5 tagból áll, 3 évre választva a megyei tanács által, amelyben minden község 10 tagot választ 3 évre. Az 5 tagból álló megyei bizottságban kettő feltétlenül a kormány embere, mert azok közül történik a megyei adminisztrátornak (alispán) és helyettesének kinevezése. És ennek az 5 embernek a kezében van tulajdonképpen az egész megyei igazgatás, így majdnem az összes tisztviselő kinevezése és a megye pénzügyei. A megyei adminisztrátor pedig egy újfajta kiskirály, mert a központi személyzet többi tagjainak semmi önállósága nincsen, azok az adminisztrátornak egyszerű segédei. Ez is a hamisítatlan francia minta, szolgálilag lemásolva.

De a javaslat mindezzel nem éri be. A decentralizáció és az autonómia voltak irányelvei, mint az indoklásban olvassuk. Pedig valójában egészen más irányelve volt. Megsemmisíteni egy fejlett közigazgatási rendszert és annak helyébe tenni egy annál mindenképpen alsóbb rendűt, selejttest. Különösen látszik ez a fent kiemelteken kívül abban a mostoha elbánásban, amelyben a törvényhatósági városokat részesíti. Miután az ó királyságban a kellő önkormányzattal bíró, a kormánytól saját ügyeiben lehetőleg független városokat nem ismeri, megkívánja szüntetni ezeket az egész vonalon. A törvényhatósági városok ugyanis a megyékével lényegileg azonos szerveikkel egyszerűen a kormány kezére vannak kiszolgáltatva s ha ehhez hozzávesszük, hogy eddigi saját önálló háztartásuk megszűnik, szükségleteik kielégítésében teljesen a kormány kegyére lesznek utalva, akkor tisztában lehetünk azzal, hogy mi vár az eddig oly fejlett igazgatású erdélyi törvényhatósági városokra, ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik.

Az erdélyi magyarság ma nincsen képviselve a parlamentben. Nincsen módjában ottan felemelni szavát a közigazgatás egységesítésének eme módja ellen, amely a decentralizációt és autonómiát igéri, mindezekből azonban semmit sem valósít meg, hanem épen ezeknek ellenkezőjét célozza. Semmit sem decentralizál, sőt ellenkezőleg mindent a kormány befolyásának szolgáltat ki. Amit ad, az nem autonómia, mert először is sem a megyének, sem a törvényhatósági városoknak nem ad statutum alkotási jogot – ami pedig az önkormányzatnak nálunk mindig integrális része volt – sem határozó, hatósági joggal bíró városi bizottsági szervet,

az eddigi városi tanács mintájára nem ismer, sem a polgárok választásának nem szerez érvényt épen az igazgatás legfőbb szerveiben. De ha az erdélyi magyarság nem is léphet fel a parlamentben képviselői útján a javaslattal szemben, minden más rendelkezésére álló eszközt meg kell ragadnia arra nézve, hogy felhívja a közfigyelmet a javaslat nagy hiányaira, arra, hogy annak törvénnyé válása az erdélyi részek közigazgatása színvonalának nem emelését, hanem még további lényeges sülyedést vonná maga után. És rámutasson különösen arra, hogy a reform tervezett módja a legnagyobb fokban aggályos a politikai élet egyik legfontosabb területén való érvényesülése és kisebbségi jogainak respektálása, biztosítása szempontjából.

A kisebbségi egyezmény és a békeszerződések határozott kötelezettségeket róttak a megnagyobbodott román államra a nemzeti kisebbségek jogai tekintetében. Az is ki van mondva, hogy ezeket a határozmányokat Romániának alkotmánya részeivé kell tenni. Ez mindez ideig nem történt meg, holott ehhez feltétlenül ragaszkodnunk kell, mert az alkotmány rendelkezései sorába való foglalás által nagyobb szilárdságát látjuk biztosítva ezeknek a határozmányoknak. Jellemző e részben, hogy a román sajtó máris állást foglal a kisebbségekre vonatkozó kikötéseknek az alkotmányba való felvétele ellen, mondván, hogy ez egészen felesleges, mert a nemzetközi szerződések amugy is elegendő biztosítékot képeznek arra nézve, hogy az állam ezen kötelezettségeinek eleget fog tenni.

Csakhogy ez egészen téves okoskodás. Az államnak a nemzetközi szerződésekben foglalt kikötések betartását biztosítani kell a kisebbségi nemzetekhez tartozó polgáraival szemben. Erre nézve a nemzetközi szerződések magukban nem elegendők, mert a polgárok az állammal szemben nem ezekre, hanem csakis a belső állami törvényekre hivatkozhatnak. Azt csak nem lehet elgondolni, hogy a dolgot minisztertanácsi határozatokkal vagy épen miniszteri ígérekkel el lehet intézni s a kisebbségi nemzetekhez tartozó polgárok ezek után nyugodtak lehetnek, hogy a nemzetközi szerződésekben biztosított minden joguk akadálytalanul érvényesül. Feltétlenül alkotmányi alaptörvény, amely csak különös, neheztelt módon változtatható meg a parlament által, kell hogy biztosítsa ezeket a jogokat, ha azok megvalósítására egyáltalán számítani akarunk. A könnyebben módosítható egyszerű törvényekbe való foglalás nem elegendő, mert így sohasem lenne biztosíték arra nézve, az egyes kormányok nem fogják-e azokat tetszésük szerint szűkebbre szorítani s a parlamenttel e szándékukat szankcionáltatni.

Az erdélyi magyarság tehát, ismételjük, csak az alkotmányba foglalás által nyerhet e tekintetben kellő biztosítékot. Az alkotmány általános rendelkezései azonban magukban ismét semmit sem érnek, ha az ott kimondott általános elvek nem vitetnek át a mindennapi élet valóságába részletes közigazgatási törvények

által. Viszont a bármily lojális, tiszta szándékkal létesített közigazgatási szabályok, hogy papíron ne maradjanak, a közigazgatásnak olyan berendezését kívánják meg, amely biztosítékot képez arra nézve, hogy – ami a fődolog – azok a jogszabályok intenciójuknak mindenben megfelelőleg fognak az életben alkalmazást nyerni.

Ez pedig mindenesetre csak úgy van biztosítva, ha a közigazgatásban a valódi önkormányzat foglal helyet, ha a polgárok maguk választják annak a határozathozatalban és ezek megvalósításában fontos feladatot betöltő szerveit, ha a hatósági hatalom nem kevés vagy épen egy ember kezében lesz koncentrálva, a kormány nem teheti akarata pusztá eszközeivé az alsóbb szerveket és végül a polgárok intézményes biztosítékot nyernek a rajtuk esett közigazgatási jogsérelmeknek független birói úton való orvoslása tekintetében is. Erre az utóbbira annál nagyobb szükség van, mert az alsóbb közigazgatási szervek által a polgárok jogai rovására elkövetett hatalomköri túllépések, jogsérelmek esetében nálunk a kormány a mögé az egészen szokatlan kibúvó mögé szokott menekülni, hogy közegeinek túlbuzgóságából elkövetett jogsértő tényeivel szemben a felelősséget nem vállalhatja. Nemcsak teljesen szokatlan s úgy az alsóbb szervek, mint a kormány felelősségét teljesen illuzóriussá tevő felfogás ez, hanem a legnagyobb mértékben abszurd már annál fogva is, mert a kormány az alája rendelt szerveket teljesen önállóság nélküli közegeivé teszi, amikor tehát felelni is kell eljárásukért és ennek dacára elhárít magától minden felelősséget tényeikért.

Az erdélyi magyarságnak fel kell emelnie tiltakozó szavát az ellen a közigazgatási egységesítés ellen, amely nemcsak a közigazgatás régi színvonalának lényeges leszállítása révén sérti a közigazgatás megfelelő voltához fűződő nagy érdekeit, hanem nemzeti kisebbségi érdekeivel is a legnagyobb fokban ellentétes egész szelleménél, rendszerének összes alapvető elveinél fogva. Követelnie kell a javaslatnak olyan gyökeres módosítását, amely elvetve az abban foglalt színleges önkormányzatot és merev központosítást, a polgárok valódi önkormányzatát állítja vissza, nem megnyirbálva ezt teljesen, hanem lehetőleg még kiterjesztve túl a régi kereteken. Követelnie kell különösen a közigazgatás jogszerűségének biztosítását a közigazgatási biráskodásnak alsó fokú szervezése által és az eljáró közigazgatási szervek szigorú fegyelmi, vagyoni és büntetőjogi felelősségének megállapítását. Mindezek teljesítésétől függ, hogy Románia valóban jogállam lesz-e, avagy ennek nevével csak hivalkodik.

Amikor az erdélyi és csatolt részekbeli magyarság állást foglal ez ellen a javaslat ellen, nemcsak a maga eminens, életbevágó érdekeit, hanem az állam fontos érdekeit is szolgálja. Ez utóbbi szempontból is jelentős feladat vár e kérdésben Erdély magyarságára. Tudnunk kell ugyanis, hogy az egész annyira fontos kérdés iránt az ó királyságban semmi meg-

értés nincsen és semmi érzék különösen az önkormányzattal való csufotüzés iránt, amin részben nem is lehet csodálkozni, mert ez ott valójában sohasem volt ismeretes. Egészen bizonyos, hogy a javaslat parlamenti tárgyalása összhangban lesz azzal a hozzáér- tésével és érzékkel, amelyet a kérdésnek a régi határokon túli gyér feszegetése során eddig tapasztalhattunk. És amennyire a parlamenti pártokat ismerjük, azok bizony nem fognak semmi ki- vetni valót találni abban, hogy amit a közigazgatás egységesítése címén hoz a kormány, az nem egyéb, mint egyszersmindenkorra még az eddiginél is alaposabb körülbástyázása a kormányhata- lomnak a perifériákon, természetesen a demokrácia és önkormány- zat csalóka cégére alatt.

De első sorban saját legfontosabb érdekeiben kell az er- délyi magyarságnak a kormány lehetetlen tervével minden rendel- kezésre álló eszközzel szembeszállani. Mert ha már az sem kö- zömbös rá nézve, hogy egyáltalán minő nivójú állami életnek kell részesévé lennie, még sokkal kevésbé közömbös az, hogy maj- dan alkotmányos úton biztosítandó jogai terén kiknek kezében lesz az élet mindennapi, ezernyi változataiban az intézkedés. Ha- sonlóképen az sem, hogy a parlamenti választójogon kívül – ami magában egyáltalán nem elegendő – megtalálja-e magaigazgatá- sában is a szabadságnak azt a mértékét és minden irányu ér- dekei megvédésének eszközét, melyet ha Románia a modern köz- szabadsági állam nevére egyáltalán igényt akar tartani, okvetlen meg kell találnia. Hisszük, hogy az Erdély és a többi csatolt te- rületek magyarságát egyesítő Magyar Szövetség nem késlekedik kellő világitásba helyezni az illetékes tényezők előtt a kontár mun- kálat óriási hátrányait és úgy a kisebbségi érdekek, mint az állam színvonala szempontjából megnyilvánuló veszedelmeit.

Ezt pedig annál inkább meg kell tennie, minél mélyebb hall- gatásba merül e kérdés felett azó-királyságnak, sem kellő hoz- záértéssel, sem kellő érzékkel nem bíró közvéleménye. Erdély és a csatolt területek népe az igazgatásnak más levegőjéhez volt szokva az oda át otthonosnál. Csak a voltnál jobbat fogadhat el megnyugvással, nem egy mindenképen annál alsóbb rendűt. A vezetőknél meg kell gondolni, hogy a megnagyobbodott államnak sem lehet érdeke, milliókban azt a meggyőződést kelteni, hogy egy visszafejlődést jelentő, mindenképen selejtesebb rendszert akarnak rájuk erőszakolni csak azért, hogy ezzel a balkezű egy kaptafára húzással az intézők szerint megváltó egységesítésnek eleget tegyenek.